

## ספר מחשבות חרוץ - אות יז

נס דחנוכה לא ניתנה לכתוב (יומא כ"ט.), כי הכתב הוא מה שגלוי לעין הכל כמו תורה שבכתב דכתיבא ומנחא, עד שאפילו אומות העולם יש להם תפיסה כפי מחשבתם בה לומר אנו ישראל כמו שאמרו בתנחומא (סוף פרשת תשא ל"ד), כי עניינה כפי מה שהם בכתב הוא גלוי לכל, ומה שבעל פה נקרא שם מסטורין, וכך נס דחנוכה לא ניתנה לכתוב כי לא היה גלוי לכל שהוא דרך נס ויציאה מהטבע, ואף על פי שנצחו מועטים את המרובים תלו זה בטבע גבורתם, שהרי אחר כך נתקבצו עוד כמה פעמים למלחמה ואיזה פעם שנצחו הם ככתוב בספר יוסיפון באופן שלאומות העולם לא היה זה נחשב לנס, וזהו דלא ניתנה לכתוב כי הוא מהנסיים הנסתרים שישראל משתמשים בהם תמיד, כמו שאומרים ועל נסיד שבכל יום עמנו, והם שמכירין המסטורין יודעין שהם ניסים באמת כי הם מכירים דאצל ה' יתברך הכל אחד, והוא מצד השגת הלב שהוא משיג הנעלם בעולם הזה, אבל מצד ההתגלות שבעולם הזה אין שם נס:

## ספר נר מצוה עמוד כב

יש לומר, שעיקר מה שקבעו ימי חנוכה בשביל שהיו מנצחים את היונים, רק שלא היה נראה שהיה כאן נצחון הזה על ידי נס שעשה זה השם יתברך ולא היה זה מכחם וגבורתם. ולפיכך נעשה הנס על ידי נרות המנורה, שידעו שהכל היה בנס מן השם יתברך, וכך המלחמה שהיו מנצחין ישראל היה מן השם יתברך. ודוקא נס זה נעשה, כי עיקר רשעת היונים שטמאו את ההיכל, וכמו שאמרו בכל מקום (עבודה זרה נב, ב) אבני המזבח ששקצו אנשי יון, וכן בכמה מקומות. והשם יתברך ראה רשעתם שטמאו היכל שלו, וגם כן גזרו שמד לבטל התורה ומצותיה, ונתן כח ביד חשמונאי שהם כהנים עובדי השם בהיכלו, ואלו נצחם דוקא ולא אחרים, כאשר נצחם טהרו את המקדש. וכאשר לא היה להם שמן, נעשה להם נס שיוכלו לטהר ולחנך הבית. ולכך נקרא חנוכה, שהיו מחנכין את בית המקדש אחר שטמאו אותו בני יון. ולפיכך, הנס הזה שנעשה בשמן הוא הנצחון שנצחו ישראל היונים, כי הניצוח היה בשביל שטמאו את ההיכל והשם יתברך רצה בעבודת ישראל ולכך נעשה הנס בנרות כי היונים היו מטמאים את ההיכל שכך כח יון מיוחד להתגבר על ההיכל יותר מכל האומות, וסימן לדבר היכל עולה למספרו ס"ה ויון מספרו ס"ו להורות כי יש למלכות יון כח גובר על ההיכל ובה מטמאים את בשביל שטמאו את ההיכל והשם יתברך רצה בעבודת ישראל:

ולכך נעשה הנס בנרות, כי היונים היו מטמאים את ההיכל, שכך כח יון מיוחד להתגבר על ההיכל יותר מכל האומות. וסימן לדבר, היכל עולה למספרו ס"ה ויון מספרו ס"ו, להורות כי יש למלכות יון כח גובר על ההיכל ובה מטמאים את ההיכל, כי מצד ההיכל בלבד גובר עליו כח יון. ולכך כשגברו על ההיכל, טמאו את כל השמנים שבהיכל. ודוקא שמנים, כי השמן הוא מיוחד לקדושה. וראיה לזה, שבשמן מקדשין ומושחין הכל (שמות ל, כד לג) והוא עיקר הקדושה, ואף בזה שלטו יון וטמאו את כל השמנים:

## ספר פרי צדיק לחנוכה - אות ד

רות הללו קודש הם. באבודרהם כתב שעל כן נקראו הנרות קודש מפני שהם זכר לנרות המקדש ובאמת גם הר"ן ז"ל כתב שמטעם זה אסור להשתמש לאורה שעשאוה כמנורה עיין שם. אך שם שייך שגזרו חכמים שלא להשתמש לאורן לזכר דנרות מקדש שנעשה בהם הנס אבל להיות נקרא הנרות קודש צריך ביאור מה ענינו להקרא קודש משום שהוא זכר למקדש. אך יש לומר על פי מה שכתב הרמב"ן (בהעלותך) על מה שאמרו במדרש רבה שאמרו לא לאהרן לגדולה מזו אתה מתוקן כו', הנרות לעולם כו'. ואף שידוע שבחורבן בית המקדש גם הנרות בטלין וכתב הרמב"ן שרמזו לנרות חנוכה שנוהג אף לאחר חורבן עיין שם. ודבריו צריכין ביאור מה נחמו בהדלקת נרות חנוכה שיהיה אף לאחר חורבן כיון שנוהג בכל ישראל ולא נעשה כלל על ידי אהרן ובניו. אמנם ענין הדלקת המנורה איתא הלשון במדרש רבה לא שאני צריך לכם אלא שתאירו לי וכלשון הזה איתא במדרש רבה (נח ס"פ ל) שאמר לאברהם אבינו ע"ה עד שאתה מאיר לי מאספוטמיא ומחברותיה בא והאר לפני בארץ ישראל. והיינו מה שפרסם אלהותו יתברך לכל העולם דתחלה היה מהלך באפלה דהחושך יכסה ארץ וגו', דרוצה לומר העדר השגת אורו יתברך דזהו עיקר החושך בלשון הכתוב והכסיל בחושך הולך ונאמר ורשעים בחשך ידמו ועוד דוכתי טובי. וכן האור בלשון הכתוב ה' אורי. האר פניך. ועליך יזרח ה'. וכן, כי אשב בחשך ה' אור לי ועוד טובי. וכן התורה נקרא אור

כמו שנאמר ותורה אור נר לרגלי דבריך ואור לנתיבותי. העם ההולכים בחשך ראו אור גדול איתא (בתנחומא נח ג) על תורה שבעל פה וכן אמרו (מגילה טז ע"ב) ליהודים היתה אורה זו תורה...

ויש עוד אור שמצד האדם והוא כמו מאור האש המאיר בחשיכה והוא מה שאמרו (בבא בתרא ד.) דאמר לו להורדוס דקטיל לרבנן שהם אור תורה ואמר לו הוא כבה אורו של עולם דכתיב ותורה אור ילך ויעסוק באורו של עולם דכתיב ונהרו וגו', והיינו אור הבית המקדש שהוא העבודה. והנה ב' המאורות המאירים לנו חשכת עולם הזה הדומה ללילה הם עמודים שהעולם עומד כמו שאמרו בריש אבות על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. תורה, היינו אור תורה שבעל פה הנ"ל. ועבודה אור בית המקדש שהוא אור העבודה ואחר החורבן תפלה במקומו וכמו שאיתא בפרקי דרבי אליעזר (ר"פ טז) ומדרש שמואל רבתא (פ"ב) מקרא די אנת פלח ליה ובגמרא (ברכות כו ע"ב) תפלות כנגד תמידין תקנום ובריש (תענית ב.) עבודה שהיא בלב זו תפלה

### **ספר פרי צדיק לחנוכה - אות ג**

ואיתא בעץ החיים שלשה יחודים יש בחנוכה והם יחוד שמות הקדושים העולים נ"ר יחוד הוי"ה אהי"ה הוי"ה אלהי"ם הוי"ה אדנ"י.